

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Menippus sive dialogorum satyricorum centuria
inanitatum nostrativum speculum**

Andreä, Johann Valentin

Cosmopoli [i.e. Straßburg], 1618

32. Haeretici

[urn:nbn:de:bsz:31-107424](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107424)

erunt libelli illi : nam bis nobis uno dolo imponitur, & quod eos ab universalis aliqua eruditione profectos, & quod ad eandem iter nobis accessores patefacere frustra credimus Nam ut ex indicibus librorum tum tuarie collecti, vel alicubi neglectim transcripti sunt, ita superficialia aliqua balbutie nos implent, quæ nullius rei scientiam impetrat solidam aut usum. *A.* Nempe, cum brevis vita sit, ars longa, nunquã eam possidebimus nisi abbreviatam *B.* Nũquam equidem ingeniosè abbreviatam tibi dabunt, sed velut è magno dolio minuta multa replentur, ita magna eruditionis præcæ volumina in libellos minutos discinduntur, laceranturque. *A.* Si ita sit, quos Chymicos credidi, trãstusores modò sunt. *B.* Ego prædones dixerim, qui viatores passim omnes spoliant, nam ut polymathes & polyhistores dicantur, in omnem togatam, armatam, solutam, ligatam, exoticam, & mysticam eruditionem irruunt. *A.* Venit mihi in mentem *P. Aretinus*, qui omnibus omnino hominibus maledixit uno Christo excepto, quod non nosse se eum diceret.

an Lutherani sint

32. **H A E R E T I C I**, *ite prælati & Pontiff.*

A. Quid hæc naturæ iniquitas est, mendacium fecundum esse, veritatem sterile? *B.* Quid stomacharis? *A.* Sectis irascor, quæ ex uno stipite numerosè propullulant. *B.* Fortasse tot sectas credis, quot vulgo jaçantur odiosa nomina? *A.* Certè : nam vix natum est ambitiosum ingenium, quod erroris sequelam & sectatores non affecta-

rit. *B.* Haud mecum sentis, *A.* Atqui sectarum multitudo palam est. *B.* Sane nomina. at quæ citius in invidiam mihi excogitata videtur, quàm à dissensionis alicuius autorib⁹ affectata. *A.* Tãdem hæreticis patrocinaberis! *B.* Ita: postea quã tanta est eius nominis amplitudo, ut in innocentissimum etiam tam facile, quàm magno consensu, conijci possit. *A.* Vide, quid dicas, haud leve est hæreticum excusare, defendere etiam periculosissimum. *B.* Olim quidem hæreseos nomen execrabile omnib⁹ piis fuit, nunc Theologica liberalitatis est, dicere hæreticum: nam & Simon magus hodie sincerissimos excommunicat, & Macchiavelus viros bonos proferibit. *A.* Obsecro, ne id suspiceris, de tam conscientiosis, circumspectisque hominibus, qui nihil magis reformidant, aut declinatum eunt, quàm Ecclesie vulnere. *B.* Non nescius sum, quo plerique errore peccent: nam cum deliberioribus ingeniis pessima quæque suspicentur, maecipia sua subornant, qui bonis & incautis insidientur, quorum confictas delationes non admittunt tantùm, sed evulgant etiam, & miro zelo impugnant. *A.* Nulla hic innocentium movet excusatio, nulla protestatio? *B.* Nulla; sed Dei iudicio fit, ut nebuloni, imò adulteræ, & veneficæ accusanti magno applausu credatur potius, quàm probatissimo viro, innocentiam suam voce, stilo, opere, testibus cum Deo asseveranti. *A.* Ad mundi totius provocarem iudicium. *B.* Illud nempe, quo Christus damnatus est, & potentissimus, ac loquacissimus quisq; facillime causam obinet. *A.* Posterioritas

ritas iudicaret. *B.* Qui potest, cum Typographos ad manus illi unice habeant: quibus maxime copiis efficitur, ut proscriptis & profligatis infontibus, ipsi soli ore ccelos attingant, lingua terras peragreat, interim quisquis statuum non adoraverit, conflagret. *A.* Unde odii tantus ardor? *B.* Ex sui amore & admiratione nimia: nam si in nos ipsos, id est carnem nostram & spiritus rebellionem, odia converteremus, facile vel erranti fratri, vel dissentienti aliquid indulgeremus. *A.* Si qui scientiores, eos elementiores velles? *B.* Utique; nam sic facile evanescerent infausta illa nomina, quæ Ecclesiam discindunt, & adversariis increpandam exponunt. *A.* Ego sane & posthac mihi temperabo, ac culpam deprecor, quam hominum autoritas mihi imposuit. *B.* Nescis tu nihil tam stultum esse, quod non ab aliquo sapiente dictum sit?

33. RELIGIO. *vera, sine
Spinosis disputat.*

A. Per commode hodie magno periculo liberatus sum. *B.* Itane? gratulor. *A.* Gratias ago & tibi & illi, per quem nunc cautius credo. *B.* Quid hoc verbi est, anne etiam incaute credere potes? *A.* Facillime: nam si fortè propositionem credam, quæ valdè sana & plana mihi videatur, verbum ei inesse potest, quod periculosissimas pariat consequentias. Ita fiet ut imprudens impie credam. *B.* Itaque impietaris inde reus es? *A.* Omnino; hinc est quod formulas mihi jamjam mente concipio posthac cau-